



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

**Marca, Pierre de**

**Parisiis, 1669**

VIII. Innocentius III. harum potestatum officia distinxit comparatione ducta à Sole & Luna. Explicata ejus sententia. Et illustrata è Berengosio Abbate.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-15591**

gotia palatina & ornamenta regia assignat, à quibus temperare debeat Pontifex; ut etiam vice verâ Imperator abstinere à sollicitudine Ecclesiarum; adeo ut neque ordinationibus Clericorum se immisceat, nec sacramenta conficiat, nec Eucharistiam sibi vel aliis ministret. Quod discrimen perseverat in genere poenarum quæ ab utraque potestate infliguntur. Etenim læsa majestatis reus poenas capite luit, vel etiam deportatione, aut relegatione. Divini verò numinis injuriam, abstentione, jejuniis, & precibus Episcopi ulciscuntur; & purgatum poenitentia reum, Deo conciliant. Non potuit liquidius ostendere potestatis utriusque limites. Leo IV. complexus est sententiam illam duobus verbis apud Gratianum: *Sicut Reges præsent in causis seculi, ita Sacerdotes in causis Dei.*

Cap. Nec fin-  
competent. 2.  
97.

Nicolai I. ep. ad  
Michaslem; quæ  
referunt apud Gra-  
tianum dist. 36.  
Cap. Cùm ad ve-  
runt.

Ioseph. l. 11.  
Item in lib. de  
Rationis Imperio  
cap. 4.

Iustin. lib. 56.  
Diodorus apud  
Photian.

Nicolaus I. qui de Romanæ Ecclesiæ privilegio nihil demi passus est, vestigia decessorum premens, olim sacerdotium cum imperio conjunctum fuisse & apud Regem illum Salem Melchisedecum & apud Cæsares docet; sed veri Regis & Pontificis adventu factam fuisse & dignitatum & munerum divisionem, non verò subjectionem, aut subordinationem: *Sed cùm ad verum ventum est eundem Regem atque Sacerdotem, ultra sibi nec Imperator jura pontificatus arripuit, nec Pontifex nomen imperatorium usurpavit. Quoniam idem mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, sic actibus propriis & dignitatibus distinctis, officia potestatis utriusque discrevit, ut & Christiani Imperatores pro æterna vita Pontificibus indigerent, & Pontifices pro cursu temporalium tantummodo rerum imperialibus legibus uterentur; quatenus spiritualis actio carnalibus distaret incurfibus.* Antequam discedam à Nicolao, præmittendum non est in familia Hasamonæorum apud Iudæos, usque ad Herodis Regis tempora, perpetuam regni & pontificatus conjunctionem fuisse. Sed frustra sunt plerique veterum, qui à reditu ex captivitate Babylonica ad seculum quo natus est Christus, toto illo intervallo genti Hebræorum Pontifices præfuisse existimant. Ut enim de Iaddua Summo Pontifice, cum quo Alexander Macedo foedus pepigit apud Iosephum, hoc affirmari possit, & de Iafone, quem Antiochus Epiphanes Rex Syriæ Pontificem atque Ethnarcham Iudæis præfecit, de ceteris Pontificibus in univèrsum hoc dici non potest. Non moror Iustinum, & Diodorum, qui ab ipso Mose hunc morem Iudæis fuisse putant ut eosdem Reges & Sacerdotes haberent, quorum iustitia religione permixta, incredibile quantum coaluere, ut Iustini verbis utar. Quo-

rum error inde excusari potest, quòd ad Hebræorum politiam respicerent, quæ sub Hasamonæis viguit: apud quos *honor sacerdotij firmamentum potentie assumebatur, ut* monuit Tacitus lib. v. Historiarum.

Ioan. Seldenus de  
succell. in Pontif.  
Ebræ. cap. 17.

Cap. Saluta, de  
majoritate & abso-  
lutione.

VIII. Non descivit à ceterorum Pontificum doctrina Innocentius III. qui Solis radiis, si liceat cum Tertulliano loqui, veritatem istam descripsit. Etenim comparatione ducta à Solis & Lunæ officiis, quæ duo illa sidera per diem & noctem mortalibus impendunt, ecclesiasticam potestatem Soli, regiam verò Lunæ contulit; ut significaret tanta dignitate res spirituales præstare temporalibus, quæ sed Sol Lunæ, & dies nocti præcellit; imò etiam ad bene beatèque vivendum Reges ab Episcopis, ut Lunam à Sole, velut radiis quibusdam illustrari. Quod tamen sic intelligendum est, ut quemadmodum duo illa sidera invicem non commiscuntur, nec in ipsa corporum substantia, nec in ordine quem sortita sunt ab omnium conditore Deo, sed Sol diei, Luna verò nocti præluet, sic utriusque potestatis impermixta discretio conservetur. Nec est quòd aliquis ingenio indulgens existimet, eo modo quo Luna alieno lumine, id est, è Sole accepto fulget, regiam potestatem auctoritatis suæ lucem ab ecclesiastica mutuari. Etenim quæ tam seriò probavimus testimoniis veterum adductis, de societate illa & libertate utriusque potestatis, hæc una ludificatione subverterentur. Quin etiam si hoc argumentandi genere uti liceret, dissidium Regibus præ concordia esset optatius: quia scilicet Luna in coitu Solis caligat, & in maximo recessu fulget orbe pleno. Hanc comparationem Solis & Lunæ deprompsit Innocentius tertius, ut mihi videtur, è Berengio Abbate; qui sexcentis ab hinc annis prudenter explicuit quo pacto sit instituenda, ne ad perniciem secularis potestatis trahi possit. *Sciendum est, inquit, quòd nec catholica fidei nec Christianæ contrarium est legi, si ad honorem regni & sacerdotij Rex Pontifici & Pontifex obediat Regi. Isti sunt enim qui ex antiquo, divinitatis dispensatione bifaria, in firmamento Ecclesiæ quasi duo magna convenere luminaria; quatenus in his quæ sunt seculi, & in his qui sunt Dei, luminare minus nocti, & luminare majus debeat præesse diei. Et non immeritò duobus illis luminaribus poterunt comparari, quæ ceteris sideribus videntur principari. Quia sicut in firmamento cæli eisdem luminaribus nulla stellarum creatura claritate videtur eximior, sic in firmamento Ecclesiæ duabus his personis ordine & dignitate nulla potest esse sublimior. Eleganter Berengius vim comparationis in eo con-*

Berengius Abbas  
sermone de My-  
sterio Ligni Dom-  
nici, in Bibliotheca  
Patrum.



dubium esse possit quin sicut Imperator jure supremo utatur in Germania & ceteris imperij ditionibus, sic Rex Francorum jure supremo ac potiori auctoritate regat Galliam absque ulla prorsus interventione alterius cujuspiam auctoritatis. Orationem porro illam Bonifacij, de qua mox dicebamus, edemus in Additione ad caput tertium hujus libri.

**I X.** Aliam viam instituit Metrophanes Smyrnæ Metropolita in Octava Synodo; cum Basilium Imperatorem coram Concilio alloquens, Patriarcharum auctoritatem commendavit, ex duobus illis fideribus comparatione ducta, absque injuria Imperatoris potestatis, quæ etsi nullum in ea similitudine locum obtineat, ipso etiam Lunæ fulgore Patriarchis tributo; tamen aliunde detrimentum illud cumulatissimè compensatur, cum novum jubar Princeps esse dicitur, cujus splendore cetera Patriarcharum sidera illustrentur. Hæc sunt verba

Concil. VIII. Ad. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44.

*Metrophanis: sol justitiæ, & immensa solus potentie & dominus noster, qui fecit duo luminaria magna; majus, ut præfesset dici; minus, ut præfesset nocti; iisque in firmamento collocatis, posuit & alia quadam luminaria magna in firmamento Ecclesiæ; rectos nempe vertices Patriarcharum ad universum terrarum orbem illustrandum, ut præfesset diei & nocti, & lucem dividant à tenebris; hoc est, dividant ac separent facientes opera lucis & tenebrarum. Hæc igitur magna luminaria, religiosissime Princeps, perinde ac in magna domo multas faces, ita in tua urbe congregasti, teque ipsam clarius jubar, ac tuum Imperium illustrius, & Christi Ecclesiam splendidiorum reddidisti. Quinimmo tua presentia veluti luminare aliquod ingens sanctæ huic & Oecumenicæ Synodo exortum, dicta hæc visaque lumina multo fulgentiora effecisti. Quare non est quod hæc comparatio à Luna & Sole ducta, incautis lectoribus obtundatur, quasi mutuaritia vel saltem obnoxia luce Principum potestas fulgeret. Societate & mutuo obsequio, ut dixi, invicem connektuntur duæ potestates, non exerto alterius in alteram imperio; & ad subsidium Ecclesiæ præstandum æquali fœdere obstringuntur.*

**X.** Sed ne videamur in re, quæ Principibus communis est cum Episcopis, Ecclesiasticorum scriptorum testimoniis tantum inniti, necesse est ut doceamus etiam ipsos Principes pro hac sententia stare. Valentianus senior, cum Ambrosium, quem Liguria præfecerat, suffragiis Cleri & populi Ecclesiæ Mediolanensis Episcopum delectum fuisse intellexisset, *Gratia sit tibi, Domine omnipotens & servator noster*, inquit ille apud Theodoretum, quod cum ipse corpora huic viro commississet, tu etiam animas eidem commendasti. Sed liquidius mentem omnium

Theod. l. 4. c. 6. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44.

Principum expressit Iustinianus, cujus hæc sunt verba initio Novellæ vi. *Maxima quidem in hominibus sunt dona Dei à superna collata clementia, Sacerdotium, & Imperium; & illud quidem divinis ministrans; hoc autem humanis præfessens, ac diligentiam exhibens. Ex uno eodemque principio utraque procedentia, humanam exornant vitam. Cui succedet Ludovicus Pius Imperator & Rex Francorum: qui Gelasij locum, quem superius protuli, in Capitularia transcripsit. adeo ut in Gallia hæc distinctio duarum potestatum, actibus & officiis impermixtis, constantissimè vigerit. Possent in hanc sententiam plurimos Ecclesiæ Gallicanæ auctores laudare, Hincmarum, Ivonem, Bernardum, Petrum Blesensem. Sed satius esse duxi in re nota parcere diligentia, quam nimia sedulitate fastidium movere lectori. Attamen à testimonio Lupi Abbatis Ferrariensis temperare non possum, cujus hæc sunt verba: Rex Regum, idemque Sacerdos Sacerdotum, qui solus potuit Ecclesiam regere quam redemit, postquam humanitatem suam in calum evexit, semper cum suis futurus divinitate, potestatem suam ad eandem gubernandam Ecclesiam in Sacerdotes divisi & Reges; ut quod sancti docerent Pontifices, & ipsi implerent & impleri facerent devotissimi Reges.*

Iustin. Nov. vi. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44.

Capitul. l. 4. c. 10.

Lupi Ferrar. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44.

C A P V T II.

Synopsis.

- I. Non solum auctoritas regia manat à Deo, sed etiam specialiter singulis Regibus à Deo confertur immediate.
- II. Populus Augusto jus suum contulit; sed Deus imperium Augusto dedit; ex Augustino & Tertuliano. In eoque Reges & Episcopi conveniunt.
- III. Singuli Gallia Reges non à parentibus, sed à Deo, regnum obtinent. ex Concilio Parisiensi.
- IV. Regnum Francorum semper fuit liberum ab alieno imperio. Clodovei dignitas & potestas æqualis Imperatorie, ex Avito. Clodoveus Augusti nomen assumpsit.
- V. Lus eudenda aurea moneta Regibus Francorum, æquè ac Imperatoribus Romanis, competebat. Verita conjugia Principum CP. cum peregrinis, præter Franco. Regnum Francorum ceteris regnis illustrius, ex Gregorio Magno, Gallia Reges solius Dei arbitrio obnoxij, ex Gregorio Turon. & Remigio.
- VI. In regni administratione ab ecclesiastica potestate non pendem. Qua temporalia non attingit. Hoc jure utebantur Carolus Calvus & Proceres regni adversus Hadrianum II.
- VII. Rex Francorum, Imperator in regno vulgò dicitur. Unde manaverit hoc loquendi genus, inquiritur. Quidam hoc tribuunt divisioni regni à filiis Ludovici Pij instituta.
- VIII. Hæc opinio expenditur. Quas provincias complecteretur regnum Francorum ante delatum.

L. 1. c. 1. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44.